

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1620 usque ad annum 1623

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1777

VD18 90118855

§. 78. Brunsvicensis a Tilio Comite cæsus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67344](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67344)

Sæc. XVII.

A. C. 1623.

§. LXXVIII.

Brunsvicensis a Tillio Comite cæsus.

Cum vero non modo Udalricus Brunsvicensis Dux Fratris sui Halberstadiensis Episcopi violentias excusare niteretur, ac ferociter postularet, ut Tillius finibus suis abscederet, sed insuper Christianus Brunsvicensis cæso Lauenburgico Duce Tillii Tribuno literas contumeliis plenas Tillio daret, hic necessitate compulsus locis aliquot interceptis late per Brunsvicensem Provinciam grassari incepit, atque ab inferioris Saxonie Circuli Principibus petiit, ut junctis viribus Christianum Halberstadiensem Pseudo-Episcopum aggredi vellent: sub idem tempus Cæsar Principibus in Luneburgensi Conventu congregatis significari jussit, ut Christianus vel acceptata impunitatis gratia exercitum suum dimitteret, vel e Circuli Provinciis emigraret, idemque cum suis copiis Tillius faceret, inde territi Principes, cum nondum adversus armatam Cæsaris vim satis instructi essent, Halberstadio significarunt, siquidem Cæsaris gratiam amplecti nollet, emigraret cum exercitu suo, secus junctis cum Imperatore armis eum propulsare cogerentur. Accepto

Lond. acta public. l. 7. Lotich. rer. Germ. 1. 13. cap. 2.

Sæc. XVII. cepto hoc nuntio Halberstadiensis gra-
 A. C. 1623. viter offensus, Principes de timiditate
 & socordia acriter incusabat, veritus
 tamen, ne amicis juxta atque inimi-
 cis eum invadentibus in angustias re-
 digeretur, hinc postquam Gerodanum
 Monasterium, pluresque pagos incen-
 dio vastaverat, Hirsfeldia secessit, &
 per Lipsiæ Dynastiam exercitum suum
 festinatis itineribus eduxit, per West-
 phaliam ad Mansfeldium profecturus:
 Substitit triduo in Osnabrugensi ditio-
 ne. Hæc autem mora profuit Tillio,
 qui junctis sibi Anholtii Bavari copiis
 fugitivum strenue insecutus, postre-
 mum ipsius agmen carpebat, Brunsvi-
 censi ad Monasteriensem ditionem fu-
 gere compulso. Hic trajecto flumine,
 ruptisque a tergo pontibus Bugerm-
 fortium contendit, præliis velitaribus
 usque ad vesperam æquali utrinque
 clade protractis. Die quinta Augusti
 Tillius Steinfurthi castrametatus, iden-
 tidem hostem laceffebat. Rursus cruen-
 tis utrinque velitationibus pugnatum,
 dextre tamen Halberstadius prælium
 declinabat, nondum reperto loco ex-
 plicandæ aciei opportuno. Attigerat
 tandem oppidum Ahusio vicinum, ubi
 instructis ad pugnam ordinibus in Til-
 lianos tormentis bellicis experiri cæ-
 pit, eosque primo impetu repulit, sed
 aucto

aucto Cæsareorum numero & poten-
 tia cedere compulsus est. Benignio-
 ris fortunæ spe pellectus, in campo
 patente haud procul a Statlona urbe
 in Westphalia castra metatur, ordines-
 que explicat: In hos igitur prior Til-
 lius causæ æquitati confusus irruit, ac
 denuo Halberstadios usque ad locum,
 cujus custodiam Kniphausenio ante de-
 mandaverat, aufugere cogit: ubi de-
 mum ad prælii necessitatem ventum
 est: Tilliani igitur veterani milites die
 sexta Augusti furiosis assultibus pro-
 vecti, hostem infestant, ac Croatis ad-
 juti ordines perrumpunt, tum vero
 Halberstadiani milites non pugnae, sed
 rapinae assueti, & nec tormentorum
 vim, nec veteranorum impressiones
 sustinendo pares, solutis ordinibus in
 fugam effunduntur, quin eos Tribuno-
 rum aut imperia, minæ, aut preces
 revocare possent. Jam tum non pu-
 gna, sed cædes, Croatis potissimum
 falcatis suis ensibus obvios quosque
 fortuna in rabiem versa passim jugulan-
 tibus, qui nec cædendo lassati fuissent,
 nisi Tillius non sanguinis, sed victoriæ
 avidus, receptui canere, atque ulte-
 riore laniena abstinere jussisset. Ex
 Cæsareis nec quidem ducenti, atque
 inter eos tres Tribuni desiderati sunt:
 hostium vero præter Vieteratum Mare-
 scal-

Sæc. XVII.
 A. C. 1623.

Sæc. XVII. scallum quatuor millia cecidere, captis
A. C. 1623. plusquam octo millibus, quos inter
 præcipui erant Vinariensis & Altenbur-
 gicus Duces, Isenburgus, Rheingra-
 fuis, Witgensteinus, Löwensteinus,
 & Schlickius Comites, præter Fra-
 neckium, Spexum & Magum Tribunos,
 aliosque Officiales quamplurimos. Cun-
 cta impedimenta, sex belli tormenta,
 duo mortaria, reliquusque armorum
 apparatus unacum octoginta quinque
 vexillis, sexdecim signis Equestribus in
 prædam victoribus cessere. Numerab-
 antur fauciorum quatuor millia; Hal-
 berstadius vero ac Turrianus junior
 ambo vulnerati, opitulante Henrico
 Mauriti Arausionensis Principis Fratre,
 Meppenam Westphaliæ oppidum cum
 decem suorum millibus auffugere, quo-
 rum sex millia Batavi suis signis aggre-
 garunt, ceteris omnino exauctoratis:
 Tam infaustæ fortis calumniam, ut
 Halberstadius a se amoliretur, Knip-
 husium, duos Hafftenos & Jansenum,
 veluti cladis acceptæ reos morti adju-
 dicabat, quos tamen Henricus Nassovius
 detecta accusationis falsitate libe-
 ros dimisit: Comperta hac Brunsvi-
 censis clade Mansfeldius relicta Mep-
 pena in Frisiam secessit, quem Tillius
 urbe hac præsidiariis munita insequi
 parabat, & unacum Hispanis in Emb-
 den-

denfem Comitatum, ubi Mansfeldius Sæc. XVII.
 castra metabatur, irrupit, ac Lippsta- A. C. 1623.
 dio pacta deditio occupato, cum
 Mansfeldii castra expugnare haud pos-
 set, Embdensem Senatam hortatus est,
 ut eundem, quo demum pacto possent,
 interciperent, aut ne dilaberetur, pro-
 hiberent, ac Cæsareum præsidium ad-
 versus eundem admitterent. Verum
 Embdenses Ernestum Nassovium cum
 Hollando præsidio in urbem recepe-
 runt, & postquam Duno Frisiæ Comes
 Batavas naves Mansfeldianis prædis
 & rapinis onustas pignoris nomine in-
 terceperat, Mansfeldio, ut suos milites
 acceptis stipendiis aliorum deduceret,
 tres centies mille florenos persolve-
 runt. Hic igitur in Monasteriensem
 ditionem ad novas rapinas regressum
 tentans, Frisoytam urbem a Bavaris
 munitam expugnare cæpit; verum ite-
 rata clade a Bavaris repressus, omni-
 busque impedimentis, & signis spo-
 liatus, multis legionibus exauctoratis
 cum selecta suorum manu ad Batavos
 confugit, Tillius quoque expugnato
 Corbachio exercitum suum in Hassia-
 na, Hanovica, & Hsenburgica ditione
 in hiberna deduxit.